

Annonc:

 DN Ekonomi

Nätupplagan tisdag 17 januari 2006

[Nyhetsdygnet](#)

Publicerad 27 november 23:29 Professorns upptäckt sågas av

toppforskare

Tre oberoende internationella forskningsteam ifrågasätter nu de centrala forskningsresultat professor Jan-Åke Gustafsson hävdar är korrekta.

Hans forskningsmetoder kritiseras också av en före detta anställd. Landstinget i Stockholm och staten har investerat runt två miljarder kronor i Gustafssons forskningsprojekt.

För tio år sedan upptäckte två forskare vid Jan-Åke Gustafssons forskningsby i Huddinge ett nytt protein kallat ER-beta.

Upptäckten fick internationell uppmärksamhet. Sedan dess har Gustafsson gång på gång hävdat att om man har problem kring ER-beta så riskerar man att utveckla en rad sjukdomar.

Stockholms läns landsting har tillsammans med staten satsat runt två miljarder kronor. Landstinget och Karolinska institutet (KI) har svarat på kritiken mot investeringarna med att forskningen är mycket framgångsrik och världsledande.

Men en närmare granskning visar att den är ifrågasatt. Ingen av de biomedicinska toppforskare i Sverige DN har talat med vågar uttala sig offentligt på grund av den maktställning Jan-Åke Gustafsson har. Men alla ställer frågan om han dragit alltför långtgående slutsatser.

DN:s granskning visar att de tre internationella team som forskar på samma problematik inte lyckats upprepa forskningsresultaten. Dessutom berättar en av Jan-Åke Gustafssons före detta gästforskare att forskningsmetoderna är okonventionella.

Själva forskningen går bland annat ut på att man genkopierat en rad möss där man tagit bort ER-beta-receptorn, så kallade knockoutmöss. I hela världen finns bara fyra sådana musstammar utöver Jan-Åke Gustafssons. Två av dem finns på Université Louis Pasteur i Strasbourg. Projektet leds av en av Frankrikes mest framstående forskare, professor Pierre Chambon.

Den ansvarige för att återskapa Gustafssons resultat är medicine doktor Manuel Mark.

- Vi har inte lyckats upprepa Jan-Åke Gustafssons resultat vad gäller prostatan. Vi hittade inte det som han påstår, en överproduktion av celler i prostatan eller cancer, säger Manuel Mark.

De undersöker också om mössen kan utveckla några av de totalt andra sjukdomsdiagnoser som Gustafsson säger att han upptäckt hos ER-beta-mössen. Hittills har de inte hittat några förändringar.

- Vi tittar fortfarande på hjärnan. Men vi har inga resultat hittills, säger Manuel Mark.

Ett av världens största läkemedelsbolag, amerikanska Wyeth, har också undersökt hur ER-beta påverkar människokroppen. Det är forskaren Heather Harris, även verksam vid ett institut i Wyoming, som granskat den tredje uppsättningen knockoutmöss.

- Vi har tittat väldigt noggrant efter cellförändringar i prostatan men vi hittade ingenting. Det vi har hittat är i äggstockarna där det finns antydningar om att ER-beta kan spela en roll när det gäller åldrandet av äggceller, säger Heather Harris.

På frågan om problem med ER-beta kan framkalla olika sjukdomar svarar hon att data snarare tyder på att påverkan av ER-beta kan ha en hälsosam effekt i vissa sjukdomar.

Den fjärde och sista ER-betamusstammen kontrolleras av forskaren Ken Korach vid ett forskningsinstitut i North

Carolina. Den enda möjliga förändring han hittat är en påverkan på kvinnlig fertilitet.

- Om inte ER-beta fungerar ordentligt kan det påverka så att man inte svarar korrekt på fertilitetsbehandling. Vissa resultat pekar i den riktningen, säger Ken Korach.

Däremot har han inte hittat en enda av de andra påstådda sjukdomarna.

- Vi har till exempel inte hittat något när det gäller tumörer och cancer. Det finns inga tillfredsställande samband, säger Ken Korach. Det krävs uppenbarligen mer bevis från Jan-Åke Gustafssons grupp eller andra. Det är först när flera olika forskarlag lyckats upprepa och konfirmera upptäckter som det blir vetenskapligt viktigt, säger han.

Enligt Jan-Åke Gustafsson beror de olika resultaten bland annat på att de andra forskarteamen använt yngre möss och gett dem annorlunda mat. När Ken Korach hör de argumenten suckar han.

- Jag kan bara säga att vi har försökt göra alla försök under strikt vetenskapliga former i en vetenskaplig miljö. Vi har låtit möss bli gamla och vi har använt mycket tid och pengar, säger Ken Korach.

Gästforskaren Andrew Sakko arbetade i ett av professor Jan-Åke Gustafssons laboratorier under 2001 och 2002. Han har tidigare inte vågat uttala sig om Gustafsson på grund av rädsla för repressalier, men i och med att han nyligen flyttade tillbaka till Australien vill han nu berätta. Under sin tid på Novum såg han ofta hur Jan-Åke Gustafsson aggressivt försvarade sin upptäckt.

- Om någon genomförde ett experiment som resulterade i data som indikerade att "hans" receptor inte var viktig, förklarade han personen inkompetent, berättar Sakko.

En annan upptäckt han gjorde var att Gustafsson ofta ändrade inriktningen på olika försök och styrningen var tidvis obefintlig. Detta bekräftas också av andra Novumforskare som DN har varit i kontakt med.

- Det fanns ingen klar definition av vad hypotesen och målen var. Det fanns bara många människor som arbetade med många olika saker.

- Som jag ser det vill Jan-Åke Gustafsson väldigt, väldigt mycket att hans ER-beta ska vara viktig, säger Andrew Sakko.

 [Skicka](#) [Skriv ut](#)